

оцтова кислота-вода (4:1:2). Як свідки використовували яблучну, лимонну, саліцилову, бензойну, янтарну, винну та щавлеву кислоти. Хроматограми після хроматографування висушували і обробляли 0,1 % розчином 2,6-дихлорфеноліндофенолу у 95 % етиловому спирті і нагрівали у сушильній шафі. Нами встановлено у листках салату посівного наявність яблучної, саліцилової і щавлевої кислот, у листках руколи було ідентифіковано лимонну, яблучну і саліцилову кислоти.

ЖИРНОКИСЛОТНИЙ СКЛАД ТРАВИ ПОРТУЛАКУ ГОРОДНЬОГО ТА ПОРТУЛАКУ ВЕЛИКОКВІТКОВОГО

А. О. Кініченко, С. Д. Тржецинський

Запорізький державний медичний університет

annetmischenko@ukr.net

Значну увагу серед більшості фітохімічних і фармакологічних досліджень приділяють вивченню рослин флори України зі значною сировинною базою та з широким спектром лікувальних властивостей, зокрема в народній медицині. До таких рослин можна віднести представників роду Портулак (*Portulaca L.*) родини Портулакові (*Portulacaceae*) – портулак городній (*Portulaca oleracea L.*) та портулак великоквітковий (*Portulaca grandiflora Hook.*).

Як відомо, за даними наукової літератури вміст жирних кислот вище зазначених рослин вивчений недостатньо. Тому, метою роботи було дослідити жирнокислотний склад трави портулаку городнього та портулаку великоквіткового.

Матеріали та методи дослідження. В якості об'єктів дослідження було обрано траву портулаку городнього та портулаку великоквіткового, яку заготовили у 2016 році (у фазу цвітіння) в смт.Томаківка Дніпропетровської області. Вивчення жирнокислотного складу проводили хромато-мас-спектрометричним методом на газовому хроматографі Agilent Technologies 6890N. Капілярна колонка DB-5ms з внутрішнім діаметром 0,25 мм та довжиною 30 м. Ідентифікацію компонентів проводили шляхом порівняння мас-спектрів та часу утримання. Відсотковий вміст жирних кислот розраховували від їх загальної суми.

Результати та їх обговорення. За результатами дослідження визначено 14 жирних кислот: в траві портулаку городнього – виявлено 10 кислот (3 ненасичених та 7 насичених), в траві портулаку великоквіткового – 13 кислот (2 ненасичених та 11 насичених).

В процесі порівняльного аналізу встановлено, що ідентичними компонентами жирнокислотного складу досліджуваних об'єктів були пальмітинова, а-ліноленова, лінолева, стеаринова, арахінова, бегенова, трикозанова, лігноцеринова та церинова кислоти. В траві портулаку городнього не виявлено міристинову, пентадеканову, маргаринову та генейкозанову кислоти, а в траві портулаку великоквіткового – пальмітинолеїнову кислоту.

За кількісним вмістом в траві портулаку городнього та портулаку великоквіткового домінують ненасичена лінолева кислота (41,07 % та 41,4 % відповідно) та насичені лігноцеринова кислота (25,83 % та 25,18 % відповідно) і

бегенова кислота (11,65 % та 11,38 % відповідно). В найменшій кількості в траві портулаку городнього міститься пальмітинолеїнова кислота (0,09 %), в траві портулаку великоквіткового – міристинова, пентадекенова та генейкозанова кислоти (0,24 % для кожної з трьох кислот).

Висновки. Таким чином, жирнокислотний склад трави для портулаку городнього представлений 10 компонентами, а для портулаку великоквіткового – 13. За кількісним вмістом в сировині обох рослин переважають лінолева (41,07 % та 41,4 % відповідно), лігноцерінова (25,83 % та 25,18 % відповідно) і бегенова кислоти (11,65 % та 11,38 % відповідно). Отримані дані будуть використані при розробці методик контролю якості на рослинну сировину портулаку городнього та портулаку великоквіткового.

ВИВЧЕННЯ АМІНОКИСЛОТНОГО СКЛАДУ РОСЛИН РОДИНИ БОБОВІ

С. В. Ковальов, В. М. Ковальов

Національний фармацевтичний університет

bromatology@nuph.edu.ua

В теперішній час лікування різних захворювань все більшого значення набувають речовини подібні за структурою і дією речовинам природного походження, до яких в першу чергу відносяться біологічно активні сполуки рослин. За даними різних дослідників, кількість лікарських рослин сягає понад 20 тисяч, але офіційною медициною поки що використовується більш ніж 300 рослин. Лікарські рослини залишаються незамінним джерелом отримання лікарських препаратів різного напрямку фармакологічної дії: серцево-судинної, капіляррозміцнюючої, жовчогінної, противиразкової, протизапальної тощо. Перевагою їх є низька токсичність та можливість тривалого використання без ризику виникнення побічних дій. Так, для лікування і профілактики серцево-судинних захворювань, хвороб печінки та шлунково-кишкового тракту, відхаркувальних засобів використовується близько 70 %, в гінекологічній практиці – до 80 % лікарських рослин та препаратів, які з них одержують. Перспективними рослинами в цьому плані є представники родин Бобові. Немаловажне значення у життєдіяльності живих організмів мають амінокислоти. В останній час виявлений широкий спектр біологічної дії цих сполук. У рослинах амінокислоти є вихідним матеріалом для біосинтезу цілого ряду фізіологічно активних речовин – білків, алкалоїдів, поліфенолів, вітамінів тощо. Маючи широкий спектр фармакологічної дії амінокислоти надають мікроелементам та іншим речовинам легкозасвоювані форми, які одразу потенціюють їх ефект. Амінокислоти беруть участь у процесах нервової, судинної та інших видів регуляції різних функцій організму. Білки з амінокислотами забезпечують деякі ферментативні процеси в організмі людини, являються не тільки структурними елементами специфічних тканинних білків, але служать в якості нейромедіаторів (глутамінова та аспарагінова кислоти, гліцин та ін.). Амінокислоти широко застосовуються в сучасній медицині. Деякі з них самостійно використовують в якості лікарських засобів. Крім того амінокислоти знайшли застосування в тваринництві та